

מועדים התשע"ו זיכרונות ילדות

Festivals 2015 Childhood Memories

אלול התשע"ה • 9/2015 • 980

סוכות

במוצאי יום כיפור התחלנו בבניית הסוכה בחצר או במרפסת, המלווה בשירה: "פטיש, מסמר ניקח מהר. סוכה לבנות, בנים, בנות!" (פטיש מסמר, עמנואל הרוסי). הילדים כולם עסקו בקישוט הסוכה, כדי לקיים את המצווה בהידורה. בחלל הסוכה הנבנית, התנגן פטיפון ישן ועליו תקליט. השיר על הסוכה שבונה שלומית (שלומית בונה סוכה, נעמי שמר) היה לנו ללהיט. חפצנו בסוכה כמו זו של שלומית: "מוארת וירוקה" (שם), המקושטת ב"לולב והדסים, ענף של ערבה ירוק. רימון בתוך עליו, וכל פירות הסתיו עם ריח בוסתנים רחוק". לסוכתנו הנאה הזמנו אושפיזין, הלא הם אבות האומה, בני המשפחה והחברים, ופצחנו בשירה: "בסוכה שלנו אורה וצהלה, האורחים באים והשמחה גדולה" (בסוכה שלנו, לאה נאור), "ואז מתוך הסכך יציץ לו ויזרח, כוכב בהיר כיהלום: שלום סוכת פלאים, מה טוב ומה נעים - שלומית בנתה סוכת שלום" (שלומית בונה סוכה). לא אחת קרה שברוח הסוכה נפלה, אך מחדש הקמנו וקישטנו אותה. לימים, כשחקרתי, מצאתי, שהסוכה היא סמל לחוסנה של האומה, שעל-אף נפילתה היא קמה בגבורה, מתנערת מעפרה ומאפרה.

זיכרונות ילדות של מועדי תשרי חוזרים כל שנה כמו מחזור התפילה "כגלים השבים בלי חדול, אל הים הגדול..." (שוב נתחיל מחדש).

ד"ר דב הרמן
אוניברסיטת בר אילן

"בראש השנה יכתובו וביום צום כיפור יחתמו" (מתוך תפילת הימים הנוראים), יחד עם חג הסוכות "זמן שמחתנו" (מתוך תפילת החג), נצרבו בליבנו ובתודעתנו.

ראש השנה

"אז אלול, אחרון במדרון התלול... מתחילים מחדש" (שוב נתחיל מחדש, נתן יונתן). הקיץ כבר עבר ועמו החום הגדול, ואנו עומדים עם משאלות הלב לקראת שנה חדשה. התכנסנו, כל בני המשפחה, בליל ראש השנה, להיפרד מהשנה שחלפה, ו"ליבנו ענה בתפילה נוסנה, שיפה ושונה תהא השנה אשר מתחילה עכשיו" (בראש השנה, נעמי שמר). כתבנו איחול ייחודי בכרטיס ברכה אישי. ברכנו כל אחד בתורו על פרי הרימון החדש, תוך זהירות שאף איש מאתנו לא יכתים את חולצתו. סיפרו לנו, שלרימון תרי"ג גרעינים, וכך ראויים להיות גם מספר המעשים הטובים. עתה בא תורו של התפוח הטבול בדבש, ועמו איחול לשנה מתוקה כדבש. לימים, כשחקרתי את מקור המנהג, גיליתי, שאיחדנו בכך את מנהגי היהודים ממזרח וממערב.

יום כיפור

ביום כיפור ביקשנו את סליחת החבר. הגשנו זה לזה "זרת זרת לשלום" ('זרת זרת לשלום', רפאל ספורטה), שהרי "חברים טובים אנחנו, כבר השלמנו וסלחנו" (שם). בבית הכנסת כולם לבושים בלבן ועטופים בטליתות כל הזמן. הילדים הקטנים הצטנפו מתחת לטלית אביהם, כשאכלו בהסתר מחטיפיהם, וכששמעו קול שופר בסיום תפילת געילה באזניהם. כשבגרתי לימים, מחברי הלוחמים במלחמת יום כיפורים שמעתי, שבזכות הטלית שפרשו, זוהו, ועל-ידי כוח צה"ל לא הופגזו.

Festivals 2015 - Childhood Memories

"On Rosh Hashanah it shall be inscribed and on Yom Kippur it shall be sealed" (from the High Holiday prayer) as well as the Sukkot festival "the time of our joy" (from the festival prayer) - these words have been embedded in our hearts and consciousness.

Rosh Hashanah

'Then Elul is the last on the steep slope... we begin anew' (Shuv Natchil Mehadash, – Let Us Begin Anew, Natan Yonatan). The summer heat was over and the upcoming year held promise for all. The entire family gathered on the eve of Rosh Hashanah to bid farewell to the previous year and 'our heart responded in an ancient prayer: May the year beginning anew today be wonderful and special in every way' (Be'Rosh Hashanah, On the New Year, Naomi Shemer). We wrote personal wishes to each other on New Year cards. We each recited the blessing over a ripe pomegranate, being very careful not to stain our clothes. We were told that the pomegranate has 613 seeds, the same as the number of mitzvot (good deeds). Then came the apple and honey, accompanied by a prayer for a sweet new year. Later, when I researched the origins of this custom, I discovered that this was a combination of Jewish traditions from East and West.

Yom Kippur

On Yom Kippur we would ask a friend for forgiveness. We interlocked 'pinky finger, pinky finger for peace' (as per the song Zeret Zeret Leshalom, Rafael Saporta) because "we are good friends, we've made peace and we have forgiven" (ibid). We all wore white to synagogue and stayed wrapped in our tallit (prayer shawl) during the entire service. Small children hid under their fathers' tallit as they secretly ate their snacks and also when the shofar (ram's horn) was blown at the end of the Ne'ilah (closing) prayer. As an adult, I heard from my comrades during the Yom Kippur war that thanks to a tallit they had spread out, they were identified by IDF forces and spared from being bombarded.

Sukkot

As soon as Yom Kippur was over, that evening we began building the sukkah in the courtyard or on the balcony, singing while we worked: 'A hammer, a nail, let's put to our avail, a sukkah to build, boys and girls all.' (Patish Masmer, Hammer and Nail, Emanuel Harusi). All the children took part in decorating the sukkah, carrying out the

חומת אירוע להופעת הבול SPECIAL CANCELLATION

mitzvah in its full glory. An old record player played music in the center of the sukkah as it took shape. The song about Shlomit building a sukkah (Shlomit Bonah Sukkah, Shlomit Builds a Sukkah, Naomi Shemer) was our favorite. We yearned for a sukkah like Shlomit's: 'full of light and greenery' (ibid), decorated with 'the lulav [palm branch] and the hadasim [myrtle leaves], a branch of green willow; a pomegranate within its green leaves and all the fruits of autumn with their fragrance of orange groves.' Ushpizin [special guests] were invited to our beautiful sukkah, and with family and friends we burst into song: 'In our Sukkah there is joy and light, visitors come and there is much rejoicing' (Basukkah Shelanu, In Our Sukkah, Leah Naor). 'Then, through the roof of branches, with a glow as bright as a diamond, she will spot a star, saying: Shalom wondrous sukkah, how fine and pleasing it is that Shlomit built a sukkah of peace.' (Shlomit Bonah Sukka). On more than one occasion the sukkah was blown down by the wind, but it was always rebuilt and redecorated. In the course of my research as an adult, I discovered that the sukkah is a symbol of the fortitude of the Jewish people, who heroically stand up and brush themselves off after a fall.

Childhood memories of the annual festivals return each year like the prayer we repeat again and again, 'Like waves that break unceasingly, into the vast sea...' (Shuv Natchil Mehadash).

Dr. Dov Herman
Bar Ilan University

השירות הבולאי - טל: 076-8873933
שדרת ירושלים 12, תל-אביב-יפו 6108101
The Israel Philatelic Service - Tel: 972-76-8873933
12 Sderot Yerushalayim, Tel-Aviv-Yafo 6108101
www.israelpost.co.il * e-mail: philserv@postil.com

הנפקה:	ספטמבר 2015	September 2015
מידת הבולים (מ"מ):	40 ר / 30 ג	H 30 / W 40
לוחות:	992,993,994	
בולים בגיליון:	15	Stamps per Sheet:
שבילים בגיליון:	5	Tabs per Sheet:
שיטת הדפסה:	אופסט	Offset
סימון אבטחה:	מיקרוטקסט	Microtext
דפוס:	Joh. Enschede, The Netherlands	Printer: